

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

THE DEVELOPMENT OF 21st CENTURY LEADERSHIP TRAINING PROGRAM FOR
VOCATIONAL STUDENTS IN VOCATIONAL COLLEGES UNDER PHETCHABURI
OFFICE OF THE VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION

อภิรัตน์ บัวมณี¹ ธนินาฏ ณ สุนทร² และชัยณรงค์ สุวรรณสาร³

Apirat Buamanee¹, Taneenart Na Soontorn², and Chainarong Suwannasarn³

¹วิทยาลัยอาชีวศึกษาพาณิชย์การเพชรบุรี ^{2,3}วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

¹Phetchaburi Commercial Vocational College

^{2,3}College of Innovation of Education, Saint John's University

Received: September 7, 2022 / Revised: January 3, 2023 / Accepted: January 10, 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี 2) เพื่อทดลอง ประเมินผล และปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาอาชีวศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 คน ได้มาโดยความสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบทดสอบความรู้ 3) แบบวัดพฤติกรรมภาวะผู้นำ และ 4) แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Paired Sample t-test

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วยเนื้อหา 3 โมดูล คือ โมดูลที่ 1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อการสร้างนวัตกรรม โมดูลที่ 2 ความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน และโมดูลที่ 3 ความสามารถในการตัดสินใจ 2) ผลการทดลองใช้หลักสูตรพบว่า 2.1) หลังการฝึกอบรมนักศึกษามีความรู้ และมีพฤติกรรมภาวะผู้นำศตวรรษที่ 21 สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 2.2) ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก และ 3) มีการปรับปรุงหลักสูตร โดยการเพิ่มเนื้อหาภาวะผู้นำและปรับรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละโมดูล

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ภาวะผู้นำศตวรรษที่ 21 นักศึกษาอาชีวศึกษา

Abstract

The aims of this study were (1) to develop the 21st Century Leadership Training Program for vocational students in vocational colleges under Phetchaburi Office of the Vocational Education Commission; (2) to experiment, evaluate and improve the 21st Century Leadership Training Program for vocational students in vocational colleges under Phetchaburi Office of the Vocational Education Commission. The research sample consisted of 30 vocational students studying at the high vocational certificate level in vocational colleges under Phetchaburi Office of the Vocational Education Commission, who voluntarily participated in this experiment. The employed research tools were (1) an interview form, (2) an achievement test, (3) a leadership behavior assessment form, and (4) an evaluation form to assess appropriateness of the Program. The main statistics used for data analysis were the mean, standard deviation, and paired sample t-test.

The research results could be concluded as follows: (1) the 21st Century Leadership Training Program for vocational students in vocational colleges under Phetchaburi Office of the Vocational Education Commission consisted of 3 modules, namely, Module 1: Creative Thinking Skills for Creation of Innovations, Module 2: Ability for Leading and Building a Team, and Module 3: Decision Making Ability; (2) regarding the results of the experiment with the Program, it was found that (2.1) after receiving the training, the students improved their knowledge and leadership behavior at the .01 level of significance; and (2.2) the result of the appropriateness assessment of the Program showed that the Program was appropriate at the excellent level; and (3) the Program subsequently was improved by adding more details of leadership contents and more activities corresponding to the module's objectives.

Keywords: Development of Training Program, 21st Century Leadership, Vocational Students

บทนำ

การอาชีวศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งฝึกอบรมให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีทักษะที่พร้อมทำงานตามความถนัด และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีวิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างไปจากเดิมอย่างชัดเจนทั้งในทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี และพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคม โดยเป็นสังคมโลกอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเป็นสื่อกลางที่สำคัญ (Kotichairum, 2013) ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาจึงควรจะต้องมีคุณลักษณะที่

สอดคล้องกับโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้ที่มีพร้อมทั้งความรู้ คุณธรรม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะภาวะผู้นำ ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานที่มีอยู่จำนวนมาก อันเป็นการลดอัตราการว่างงานของนักศึกษาในระดับอาชีวศึกษา และเพิ่มประสิทธิภาพของอัตรากำลังคนของคนไทยในวัยทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 นี้ เพื่อให้ประเทศมีการพัฒนาที่ดีขึ้นทัดเทียมกับประเทศอื่น ๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อทดลอง ประเมินผล และปรับปรุงการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

บททวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับโลกในศตวรรษที่ 21

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยสำคัญที่นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงคือการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาซึ่งความสะดวก รวดเร็ว และสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีการดำรงชีวิตในยุคปัจจุบัน และโลกมีการเชื่อมต่อกันอย่างเสรี ที่ทำให้ทุกคนทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น ซึ่งกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของผู้เรียนในยุคปัจจุบันตามไปด้วย (Research and Education Quality Assurance Division, 2016)

แนวโน้มของเทคโนโลยีในองค์กรใหญ่ ๆ ทั่วโลก ผลการศึกษาได้สรุปทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skill) ออกมาเป็น 16 ทักษะ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ (World Economic Forum, 2016) ดังนี้

1. กลุ่มทักษะพื้นฐานที่จำเป็น (Foundational Literacies) คือ ทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในบริบทที่แตกต่างกัน เพราะเทคโนโลยีและความรู้ใหม่ ๆ ได้ก่อให้เกิดบริบทการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งทักษะในกลุ่มนี้ได้แก่ การใช้ภาษา (Literacy) การคำนวณ (Numeracy) การใช้เทคโนโลยี (ICT Literacy) การใช้วิทยาศาสตร์

กับสิ่งรอบตัว (Scientific Literacy) การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและวัฒนธรรม (Cultural & Civic Literacy) (Pitipornvivat, 2018, Kotichairum, 2013) ซึ่งในยุคปัจจุบันคนหนึ่งคนจะต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงจะต้องสามารถประเมินข้อมูลสารสนเทศ การวิเคราะห์ความรู้ที่เผยแพร่ในสื่อต่าง ๆ ได้ (Fakkhao, 2015)

2. กลุ่มทักษะที่ต้องนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา (Competencies) ทักษะในกลุ่มนี้เป็นทักษะที่ต้องนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหา หรือความท้าทายต่าง ๆ ที่ต้องเจอในชีวิต ซึ่งความท้าทายเหล่านั้นจะมีความซับซ้อนขึ้นกว่าเมื่อเทียบกับความท้าทายในอดีต โดยกลุ่มทักษะนี้จะเป็ นทักษะสำคัญที่ใช้ร่วมกันในการวิเคราะห์ปัญหาให้ถูกจุด (Critical Thinking) สร้างวิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creativity) รวมทั้งสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น (Communication & Collaboration) เพื่อแก้ปัญหานั้นให้ได้ ทักษะในกลุ่มนี้เป็นทักษะหลักที่ทำให้มนุษย์มีความสามารถแตกต่างจากคอมพิวเตอร์ (Pitipornvivat, 2018) ซึ่งทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพื่อการสร้างนวัตกรรมเป็นทักษะที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมและการแก้ปัญหา รวมทั้งสามารถถ่ายทอดแนวคิดนั้นออกมาให้ได้ (Communication) นอกจากนี้ยังต้องสามารถทำงานกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์ มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณและมีทักษะการแก้ปัญหา มีการให้เหตุผลอย่างมีประสิทธิภาพ (Fakkhao, 2015)

3. กลุ่มทักษะที่เพิ่มคุณภาพ (Character Qualities) คือ กลุ่มทักษะที่ใช้ในการจัดการตัวเองกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่นและการปรับตัวเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยความสามารถประเมินและรับรู้ต่ออารมณ์ การเปลี่ยนแปลงของสังคมหรือบุคคลรอบข้างได้ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อม (Social Intelligence) ความเป็นผู้นำ (Leadership) และความสามารถใน

การทำงานในวัฒนธรรมที่หลากหลายและแตกต่าง (Cross-Cultural Competency) (Decharin, 2013) โดย 6 ทักษะในกลุ่มที่ 1 นั่นคือ ทักษะเฉพาะทางขั้นพื้นฐาน (Literacies) ในบริบทต่าง ๆ ที่เจอได้ทั่วไปในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ส่วนอีก 10 ทักษะในกลุ่มที่ 2 และ 3 นั้นเป็นกลุ่มทักษะที่เกี่ยวข้องกับทักษะการเข้าสังคมและอารมณ์ (Social & Emotional Learning) โดยตรง และนับเป็นกลุ่มทักษะที่กำลังเป็นที่ต้องการมากขึ้นตามผลการวิจัยตลาดแรงงานของ WEF ที่ได้พูดถึงไปข้างต้น และเมื่อเด็กคนหนึ่งมีทักษะครบทั้ง 16 อย่างที่ทำงานสอดคล้องกัน จะสามารถใช้ชีวิตอยู่รอดบนโลกในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าสภาพแวดล้อมหรือสังคมจะเปลี่ยนไปรวดเร็วแค่ไหน และไม่ว่าจะเจอความท้าทายในชีวิตมากน้อยเพียงใดก็ตาม ทักษะเหล่านี้จะทำให้เด็กคนหนึ่งสามารถเรียนรู้ตลอดเวลาได้ ซึ่ง WEF เรียกว่า Lifelong Learning หรือการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ไม่ได้จบแค่ตอนเราเป็นนักเรียนในห้องเรียน (Pitipornvivat, 2018)

ดังนั้น สรุปได้ว่าทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ที่บุคคลควรมีเพื่อการทำงานและการดำเนินชีวิต ประกอบไปด้วย 3 กลุ่มทักษะที่สำคัญ คือ 1) กลุ่มทักษะพื้นฐาน ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะทางด้านภาษา การคำนวณ ทักษะด้านการเงิน การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้กระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ ทักษะในการเข้าสังคม 2) กลุ่มทักษะที่เป็นสมรรถนะ ประกอบไปด้วยทักษะในการวิเคราะห์ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ 3) กลุ่มทักษะที่เป็นการเพิ่มคุณภาพ ประกอบด้วย การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา หรือการคิดค้นใด ๆ เพื่อนำมาปรับใช้จะเป็นการคิดในเชิงนวัตกรรม ไม่ใช่ความคิดในรูปแบบเดิม ผู้เรียนจึงต้องมีทักษะทางการคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อยู่เสมอ

แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21

คุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 จะประกอบไปด้วย 3 คุณลักษณะ ดังนี้

1. ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพื่อการสร้างนวัตกรรม (Creative Thinking Skill for Innovation) หมายถึง การเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ที่แตกต่างจากสิ่งที่เป็นอยู่ประจำ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเชิงออกแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ในด้านต่าง ๆ

2. มีความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน (The Ability for Leading and Building Team) หมายถึง ผู้นำที่มีความสามารถในการทำงานให้เพื่อนร่วมทีมสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยึดถือทีมเป็นฐาน เน้นความมีส่วนร่วมมากกว่าการสั่งการหรือการควบคุม ต้องการความฉลาดทางอารมณ์และความฉลาดทางวัฒนธรรม

3. มีความสามารถในการตัดสินใจ (Decision Making Ability) หมายถึง การที่ผู้นำมีความคิดที่เร็วบนหลักการแม่นยำ มีความกล้าหาญที่จะตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ บนฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง กล้าเรียนรู้ กล้าที่จะยอมรับผิด กล้าที่จะให้คำกับบุคลากรที่ทำงานสำเร็จ และกล้าที่จะลงโทษบุคลากรที่ไม่ตั้งใจหรืออาจทำความเสียหายให้องค์กร

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา

การอาชีวศึกษา คือ การศึกษา การฝึกอบรม และการพัฒนาทักษะที่เกี่ยวข้องกับสาขาอาชีพที่มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติจริง (Sanpao, 2009) โดยมีการฝึกฝนผู้เรียนให้มีทักษะที่เหมาะสม ความรู้ และเทคนิคต่าง ๆ ในสาขาอาชีพนั้น ๆ (Mortaki, 2012) พัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของ

ตลาดแรงงานโดยเป็นการผลิตกำลังคนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเมื่อศึกษาถึงค่านิยม 4 ประการของอาชีวศึกษา (Office of the Vocational Education Commission, 2017) กับแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 และมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา มีองค์ประกอบ 10 ประการ คือ 1) มีคุณธรรมจริยธรรมมีจรรยาบรรณวิชาชีพพฤติกรรมลักษณะนิสัยที่ดี 2) มีทักษะทางปัญญา 3) เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่นมีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง 4) มีความสามารถในการสื่อสาร 5) มีการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์การประยุกต์ใช้ตัวเลขและการจัดการ 6) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 7) มีความรู้ทฤษฎี และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่เรียนหรือทำงาน 8) มีการพัฒนาการเรียนรู้และการปฏิบัติการ 9) สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและมีสุขภาวะที่ดี 10) มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ความสามารถในการใช้ทักษะในสาขาวิชาชีพสู่การปฏิบัติจริง และความสามารถในการประยุกต์สู่อาชีพ

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนั้น จะอยู่บนพื้นฐานของปัญหาที่ต้องการแก้ไข หรือความต้องการเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้จัดการหลักสูตรฝึกอบรมประสงค์จะได้รับ (Pradhan, 2002) แล้วจึงจะมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการฝึกอบรม การกำหนดเนื้อหาวิธีการฝึกอบรม การปรับใช้ รวมไปถึงการประเมินผลของการฝึกอบรม และผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมจะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการพัฒนาการฝึกอบรมในครั้งต่อไป ซึ่งทุกขั้นตอนมีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกัน (Stutt, 2018) และเปิดโอกาสให้ผู้จัดการฝึกอบรมได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และมีความเป็นอิสระในการจัดการอบรม มีความเหมาะสมสำหรับทักษะและความรู้ของผู้เรียน และมีเกณฑ์ในการวัดผลของ

การบรรลุวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรมที่แน่นอน (DePuydt, 2011) หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 6 ประการ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) เนื้อหาของหลักสูตร 4) การออกแบบหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร 5) การนำหลักสูตรไปใช้ และ 6) การประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม

วิธีการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี มีขั้นตอนการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 3 คน ผู้ใช้บัณฑิต 1 คน และบุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับความต้องการคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

3. การรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการสัมภาษณ์และตรวจสอบความถูกต้องข้อมูล โดยนำข้อมูลไปวิเคราะห์และตีความหมาย เพื่อสรุปประเมินความต้องการ ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ นำไปยกร่างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

1. การยกร่างหลักสูตร โดยผู้วิจัยใช้ความ

ต้องการที่ได้จากการวิเคราะห์และสรุปรายงาน ประเมินความต้องการด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบสร้างข้อสรุปโดยการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ แล้วนำมาয়กร่างหลักสูตร

2. การวิพากษ์หลักสูตร ผู้วิจัยนำร่างหลักสูตรให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ที่มีคุณสมบัติสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหาร ด้านหลักสูตร และด้านการวัดผลและประเมินผล ร่วมวิพากษ์หลักสูตร เพื่อพิจารณาให้ความเห็นถึงความถูกต้องสมบูรณ์ของหลักสูตรกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มวิพากษ์หลักสูตรของผู้เชี่ยวชาญในประเด็นของการพัฒนาหลักสูตร แล้วนำมาสรุปและปรับแก้ตามผลการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้และประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักศึกษาอาชีวศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 8 โรงเรียน มีจำนวนทั้งหมด 2,476 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาพัฒนการเพชรบุรี จำนวน 30 คน ได้มาโดยความสมัครใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี ที่ผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญด้วยการสนทนากลุ่มที่มีเนื้อหา

3 โมดูล คือ โมดูลที่ 1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพื่อการสร้างนวัตกรรม (Creative Thinking Skill for Innovation) โมดูลที่ 2 ความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน (The Ability for Leading and Building Team) และโมดูลที่ 3 ความสามารถในการตัดสินใจ (Decision Making Ability) โดยใช้เวลาในการฝึกอบรมทั้ง 3 โมดูล จำนวน 2 วัน

2. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลัง (pre-post test) การใช้หลักสูตรที่ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติ 1) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก และ 2) มีประสบการณ์ด้านการบริหารหรือการวิจัยอย่างน้อย 5 ปี หรือ 3) มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านหลักสูตร ภาวะผู้นำ หรืออาชีวศึกษา เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) และถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนที่จะนำไปใช้

พบว่า ค่าถามจำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC = 1 จำนวน 14 ข้อ ค่า IOC = 0.8 จำนวน 5 ข้อ และค่า IOC = 0.6 จำนวน 1 ข้อ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมสำหรับแบบทดสอบ ผู้วิจัยจึงได้มีการปรับปรุงข้อคำถามของแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

จากนั้นจึงได้นำแบบทดสอบไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาพัฒนการเพชรบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบรายข้อโดยใช้วิธีวิเคราะห์แบบอิงเกณฑ์ของเบรนนาน (Bernnan) (Srisa-ard, 2002) และค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1984) พบว่า มีค่าเท่ากับ .752 ถือว่าอยู่ในระดับดี ซึ่งหมายถึง แบบทดสอบมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

3. แบบประเมินหลักสูตร โดยแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การแปลผล (Srisa-ard, 2002) แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน โดยกำหนดคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผลหรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของรายการคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการพบว่า คำถามจำนวน 20 ข้อ มีค่า IOC = 1 จำนวน 16 ข้อ และ ค่า IOC = 0.8 จำนวน 4 ข้อ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำและภาษาให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้มีการปรับปรุงข้อความแบบประเมินตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

จากนั้นจึงได้นำแบบประเมินหลักสูตร ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาพณิชยการเพชรบุรี เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินหลักสูตรโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) พบว่า มีค่าเท่ากับ .913 ถือว่าอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งหมายถึง แบบประเมินหลักสูตรมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

4. แบบสังเกตพฤติกรรม แบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การแปลผล (Srisa-ard, 2002) ที่ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนที่มีคุณสมบัติสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก มีประสบการณ์การบริหารอย่างน้อย 5 ปี และครูผู้สอนระดับอาชีวศึกษาที่มีประสบการณ์ด้านหลักสูตรการสอนและการวัดผล

ประเมินผล ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC)

โดยสรุปพบว่า ค่าถามของแบบสังเกตพฤติกรรมจำนวน 12 ข้อ มีค่า IOC = 1 จำนวน 11 ข้อ และ ค่า IOC = 0.8 จำนวน 1 ข้อ แล้วนำแบบสังเกตพฤติกรรมที่ผ่านการแก้ไขไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบุรีที่ไม่ใช่เป็นผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 30 คน และนำผลตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach'Alpha Coefficient) พบว่า มีค่าเท่ากับ .789 ถือว่าอยู่ในระดับดี ซึ่งหมายถึง แบบสังเกตพฤติกรรมมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการทดลองแบบ One-group pretest-posttest design วัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรภาวะผู้นำ โดยการนำหลักสูตรที่ผ่านการวิพากษ์ โดยผู้เชี่ยวชาญทำการทดลองใช้กับนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับชั้น ปวส. จำนวน 30 คน ในวันที่ 19-21 มกราคม 2565 ณ ห้องประชุม วิทยาลัยอาชีวศึกษาพณิชยการเพชรบุรี

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ทางสถิติคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t แบบ Paired Sample t-test

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนและหลังทดลองใช้หลักสูตร โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t แบบ Paired Sample t-test

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลพฤติกรรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมภาวะผู้นำศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบุรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t แบบ Paired Sample t-test

3. วิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรโดยนักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการทำการประเมินหลังทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้แบบประเมินหลักสูตรสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

การนำผลที่ได้จากการทดลองใช้หลักสูตรและการประเมินผลมาแก้ไขปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี ฉบับสมบูรณ์ต่อไป

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลความต้องการคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้

1. เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก การพัฒนาทักษะของนักศึกษาให้สอดคล้อง

กับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพสนองต่อความต้องการของตลาดงานและพร้อมทำงาน

2. โดยคุณลักษณะที่ต้องการสำหรับภาวะผู้นำศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 1) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ได้ดี 2) การใช้ภาษาต่างประเทศ 3) การมีความคิดสร้างสรรค์หรือสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ 4) รู้จักปรับตัวเข้ากับสังคมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และสามารถนำผู้อื่นหรือสร้างทีมและนำทีมได้ 5) ต้องมีความกล้าหาญ กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นในทางที่ถูกต้องเหมาะสม และ 6) รู้ผิดชอบชั่วดีและแยกแยะสิ่งที่ไม่ถูกต้องกับสิ่งที่ควรต้องปฏิบัติได้

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คนวิพากษ์หลักสูตรเห็นด้วยกับหลักสูตรทั้งหมด โดยขอให้ปรับรายละเอียดดังนี้

1. ปรับจุดมุ่งหมายของแต่ละโมดูลให้มีความชัดเจนและให้ตรงกับกิจกรรมของการฝึกอบรมแต่ละโมดูล โดยอ้างอิงจากทฤษฎีของ Bloom Taxonomy หรือ Learning Pyramid ในการปรับจุดมุ่งหมายนี้

2. โมดูลที่ 1 เกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ควรมีการปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับแนวทฤษฎีการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ Guilford และ E. Paul Torrance

3. ควรปรับกิจกรรมและสร้างสื่อการเรียนรู้พร้อมให้มีการแลกเปลี่ยนหรือแสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกันระหว่างกลุ่มของนักศึกษาที่เข้าร่วมการฝึกอบรม

4. วิทยาการในการฝึกอบรมหลักสูตร ควรเป็นวิทยาการที่ประสบความสำเร็จในชีวิต เช่น อายุยืน ร้อยล้าน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมได้เห็นตัวอย่าง

จากบุคคลที่ประสบความสำเร็จในความเป็นจริง อันจะทำให้ให้นักศึกษาเกิดแรงบันดาลใจ และเพื่อสร้างความมั่นใจ มีแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อสร้างความสำเร็จให้แก่ชีวิตต่อไป

5. เพิ่มรายละเอียดของกิจกรรมสำหรับโมดูลที่ 3 เรื่องให้กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ ให้มีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของโมดูลนี้

จึงได้มีการนำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงหลักสูตร แล้วนำไปทดลองใช้กับประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้และปรับปรุงหลักสูตร
ภาวะผู้นำศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ในจังหวัดเพชรบุรี

1. นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี มีความรู้เกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม เท่ากับ 5.6 สูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบเกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตร

รายการ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ความรู้	11.27	3.31	16.87	1.93	5.91**	0.00

หมายเหตุ: **P < .01

2. นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี มีพฤติกรรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 หลังการฝึกอบรมมีค่าสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน โดย

ในภาพรวมหลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.54) สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการฝึกอบรม เท่ากับ 1.31 และพฤติกรรมรายด้านทั้ง 3 ด้าน หลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวัดพฤติกรรมภาวะผู้นำ

หัวข้อการประเมิน	ก่อน		หลัง		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อการสร้างนวัตกรรม	3.12	0.64	4.60	0.49	1.88**	0.00
2. ความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน	3.34	0.53	4.48	0.50	8.44**	0.00
3. ความสามารถในการตัดสินใจ	3.32	0.60	4.53	0.50	7.97**	0.00
รวม	3.23	0.60	4.54	0.50	8.29**	0.00

3. การวัดและประเมินโดยแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร โดยการให้นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการได้ดำเนินการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร 6 ด้าน คือ หลักสูตรการอบรม ความเหมาะสมของกิจกรรม เวลา การดำเนินการอบรม วิทยากร ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรมผลการประเมินพบว่าความเหมาะสมของหลักสูตรจังหวัดเพชรบุรีใน

ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.70) และเมื่อแยกความเหมาะสมออกเป็นรายด้านพบว่า ด้านวิทยากรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.60) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตรการอบรม ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.63) และด้านความเหมาะสมของกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.80) ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรในภาพรวม

หัวข้อการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักสูตรการอบรม	4.63	0.63	มากที่สุด
2. ความเหมาะสมของกิจกรรม	4.41	0.80	มากที่สุด
3. เวลา	4.42	0.70	มากที่สุด
4. การดำเนินการอบรม	4.44	0.70	มากที่สุด
5. วิทยากร	4.69	0.60	มากที่สุด
6. ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม	4.47	0.72	มากที่สุด
รวม	4.53	0.70	มากที่สุด

ตอนที่ 4 ผลการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดเพชรบุรีผลจากการทดลองใช้และประเมินหลักสูตรในด้านต่าง ๆ พบว่า ยังมีข้อที่ต้องปรับปรุงซึ่งเป็นผลจากการประเมินและข้อเสนอแนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จึงมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรตามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ดังนี้

1. ปรับเพิ่มองค์ความรู้ในด้านภาวะผู้นำ เข้าไปในเนื้อหาของหลักสูตร เป็นหัวข้อแรกในโมดูลที่ 1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อการสร้างนวัตกรรม (Creative Thinking Skill for Innovation) ประกอบไปด้วยองค์ความรู้เกี่ยวกับความหมายผู้นำและความสำคัญ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. เพิ่มองค์ความรู้ในด้านการสร้างทีมและการยืดเหนียวทีม โดยการเพิ่มเนื้อหาในโมดูลที่ 2 ความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน (The Ability for Leading and Building Team) ในส่วนของหัวข้อการฝึกอบรมเรื่อง การสร้างทีม

3. ปรับกิจกรรมต่าง ๆ ของทั้ง 3 โมดูลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแต่ละโมดูลโดยเน้นการฝึกปฏิบัติและการร่วมอภิปรายของผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มากขึ้น ทั้งกิจกรรมฝึกปฏิบัติอันเป็นการเสริมสร้างทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อการสร้างนวัตกรรม เสริมสร้างความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน และเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจ

อภิปรายผล

1. หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วยเนื้อหาทั้งหมด 3 โมดูล ได้แก่ โมดูลที่ 1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพื่อการสร้างนวัตกรรมและ (Creative Thinking Skill for Innovation) โมดูลที่ 2 ความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน (The Ability for Leading and Building Team) และโมดูลที่ 3 ความสามารถในการตัดสินใจ (Decision Making Ability) ซึ่งเนื้อหาทั้ง 3 โมดูลสอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดค่านิยมอาชีวศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (Office of the Vocational Education Commission, 2017) คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษา 3 ด้านตามแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คือ ภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศ (Office of the Private Vocational Education Commission, 2000) ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่ฝึกให้ความรู้ ความเข้าใจ และความถูกต้องมากยิ่งขึ้น แต่เมื่อเศรษฐกิจมีการขยายตัว การแข่งขันด้านแรงงานได้มีเพิ่มมากขึ้น โดยความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่แรงงานจำเป็นต้องมีทักษะฝีมือ และความรอบรู้ต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นผู้สำเร็จจากอาชีวศึกษาจึงต้องมีความรู้ ความสามารถทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และมีความรู้กว้างขวางเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการทำงาน และปรับตัวในการดำรงชีวิตได้ รวมไปถึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศ

(Sawangsak, 1999; Wonganuttararoj, 1999)

2. การทดลองใช้และการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี

2.1 ด้านความรู้ เมื่อนักศึกษาได้รับความรู้จากวิทยากรที่มีความรู้และมีทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 และเป็นตัวอย่างให้กับนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการได้พบว่า คะแนนหลังการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าคะแนนก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาผู้เข้าร่วมอบรมมีความรู้ ความเข้าใจถึงภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งทางด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อการสร้างนวัตกรรม ด้านความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน และด้านความสามารถในการตัดสินใจ ตามองค์ประกอบของคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาระดับคุณวุฒิอาชีวศึกษา (Office of the Vocational Education Commission, 2017) และคุณลักษณะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตามแนวคิดของ Strock (2014) และ Kouzer และ Posner (2012)

2.2 ด้านพฤติกรรมภาวะผู้นำของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรม ทั้งพฤติกรรมด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อการสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน และความสามารถในการตัดสินใจ ในภาพรวมหลังการฝึกอบรมมีค่าสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งภาพรวมและรายด้าน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมมีการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเองในทางที่ดีขึ้นในทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าการฝึกอบรมและกิจกรรมที่กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมทำให้พฤติกรรมภาวะผู้นำของนักศึกษาที่เข้ารับการอบรมดีขึ้น นักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษ

ที่ 21 ทั้ง 3 ด้าน กล่าวคือ ได้รับการพัฒนาทั้งทักษะ การคิดสร้างสรรค์ เพื่อการสร้างนวัตกรรมและ (Creative Thinking Skill for Innovation) ความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน (The Ability for Leading and Building Team) และความสามารถในการตัดสินใจ (Decision Making Ability) ซึ่งทำให้นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกอบรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนด คำนิยมอาชีวศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 (Office of the Vocational Education Commission, 2017) และตามคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษา 3 ด้านตามแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 และมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ด้วย

2.3 ด้านความเหมาะสมของหลักสูตร ซึ่งหลักสูตรมีความเหมาะสมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักสูตรการอบรม 2) ความเหมาะสมของกิจกรรม 3) เวลา 4) การดำเนินการอบรม 5) วิทยากร และ 6) ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้าอบรม ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ดี แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสม กิจกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อการฝึกอบรมนั้นมีความเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมและรูปแบบการดำเนินการอบรมมีความเหมาะสม ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรมจึงเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดการฝึกอบรม ทั้งนี้ด้านวิทยากรได้รับการประเมินความเหมาะสมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นได้ว่าผู้วิจัยได้มีการคัดเลือกวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์เกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างดี และเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง สร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้เข้าร่วมฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสมตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ในหลักสูตร

สรุปผล

ผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สรุปได้ดังนี้

1. หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบไปด้วย 3 โมดูล ได้แก่ โมดูลที่ 1 ทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อการสร้างนวัตกรรม (Creative Thinking for Innovation) โมดูลที่ 2 ความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน (The Ability for Leading and Building Team) และโมดูลที่ 3 ความสามารถในการตัดสินใจ (Decision Making Ability)

2. ผลการทดลองใช้และปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี มีดังนี้

2.1 นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี มีความรู้เกี่ยวกับทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 นักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี มีภาวะผู้นำหลังการฝึกอบรมมีค่าสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งทางด้านทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อการสร้างนวัตกรรม ความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน และความสามารถในการตัดสินใจ

2.3 การประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี หลังการใช้หลักสูตรในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัย เรื่อง หลักสูตรฝึกอบรมภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรเพิ่มจุดเน้นเนื้อหาสาระในส่วนทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพื่อการสร้างนวัตกรรมและประเด็นเกี่ยวกับการมีความคิดวิธีการใหม่ ๆ ในการทำงานด้านความสามารถในการนำทีมและการสร้างทีมงาน ประเด็นเกี่ยวกับการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ประเด็นเกี่ยวกับการมีความกล้าที่จะยอมรับผิด เพื่อให้การฝึกอบรม

นำไปสู่การพัฒนาให้นักศึกษามีภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น

2. นำหลักสูตรไปขยายผล ควรเลือกวิทยากรที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมของหลักสูตรในแต่ละโมดูล เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรดียิ่งขึ้นไป

3. ควรพัฒนาภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

4. ควรนำไปปรับใช้ในการฝึกอบรมนักศึกษา เพื่อการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษที่ 21 สำหรับการเป็นผู้นำนักศึกษา ผู้นำกลุ่มเรียน หรือคณะกรรมการนักศึกษา

References

- Decharin, P. (2013). *Future changes with the needed skills*. <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/484681> [in Thai]
- DePuydt, D. (2011). *Basic guidelines for training curriculum*. <https://your.kingcounty.gov/employees/HRD/CareerOrgServices/toolkit/docs/DevelopTrainingCurriculum.pdf>
- Fakkhao, S. (2015). *21st century skills*. <http://web.chandra.ac.th/blog/wp-content/uploads/2015/10/21st>
- Kotichairum, Ch. (2013). *21st Century, the production factors which challenge the improvements of Thailand*. Sripatum University. <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/484681> [in Thai]
- Kouzes, J., & Posner, B. (2012). *The leadership challenges: How to make extraordinary things happen in organizations*. The Leadership Challenge—A Willy Brand.
- Mortaki, S. (2012). The contribution of vocational education and training in the preservation and diffusion of cultural heritage in Greece: The case of the specialty “Guardian of museums and archaeological sites”. *International Journal of Humanities and Social Science*, 2(24), 51-58. http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_2_No_24_Special_Issue_December_2012/8.pdf
- Office of the Private Vocational Education Commission. (2000). *Quality assessment and educational standards*. Office of the Private Vocational Education Commission. [in Thai]
- Office of the Vocational Education Commission. (2017). *Implementation of the vocational development plan (2017-2036)*. Office of the Vocational Education Commission. [in Thai]

- Pradhan, P. (2002). *A model for developing a training curriculum*. Lions Aravind Institute of Community Ophthalmology, Madurai. http://v2020eresource.org/content/files/devlelop_curriculum.pdf
- Pitipornvivat, M. (2018). *21st-century skill*. <https://medium.com/base-the-businessplayhouse/21st-century-skill-ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21-898985d417ce> [in Thai]
- Research and Education Quality Assurance Division. (2016). *Blueprint Thailand 4.0, a model driving Thailand towards prosperity, stability and sustainability*. <https://www.nstda.or.th/th/nstda-doc-archives/thailand-40/11625-blueprint-thailand-4> [in Thai]
- Sanpao, W. (2009). *Factors of management effecting the decision to study in private vocational college, Chiang Rai Educational Services Area Office 1* [Master's thesis] Chiang Rai Rajabhat University. [in Thai]
- Sawangsak, T. (1999). *The strategies lead to the achievement of vocational administration*. Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Srisa-ard, B. (2002). *Preliminary Research* (7th ed). Suwiriyan. [in Thai]
- Strock J. (2014). *25 Essential 21st century leadership skills*. <http://www.lifescienceleader.com/doc/essential-st-century-Leadership-skills-0001>
- Stutt, A. (2018). *Curriculum development and the 3 models explained*. <https://tophat.com/blog/curriculum-development-models-design/>
- Wonganuttraroj, P. (1999). *Vocational organization and administration*. Sahamitr Offset. [in Thai]
- World Economic Forum. (2016). *New vision for education*. <https://www.weforum.org/reports/new-vision-for-education-fostering-social-andemotionallearning-through-technology>

Name and Surname: Apirat Buamanee

Highest Education: Master of Education, Srinakharinwirot University

Affiliation: Phetchaburi Commercial Vocational College

Field of Expertise: Management

Name and Surname: Aaneenart Na Soontorn

Highest Education: PhD., Philosophy of Education,
Chulalongkorn University

Affiliation: College of Innovation of Education,
Saint John's University

Field of Expertise: Philosophy of Education

Name and Surname: Chainarong Suwannasarn

Highest Education: Doctor of Education in Educational
Administration, University of Northern Colorado, U.S.A

Affiliation: College of Innovation of Education,
Saint John's University

Field of Expertise: Educational Administration